

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2016

**EKONOMIE V2
MEMORANDUM**

PUNTE: 150

Die memorandum bestaan uit 13 bladsye.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1****1.1 MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE**

- 1.1.1 B (tyd) ✓✓
- 1.1.2 C (oneffektiewe allokering van hulpbronne) ✓✓
- 1.1.3 B (vaste koste plus veranderlike koste) ✓✓
- 1.1.4 B (armoede) ✓✓
- 1.1.5 A (vrye beweging van goedere en dienste) ✓✓
- 1.1.6 B (moedig die produksie van omgewingsvriendelike produkte aan) ✓✓
- 1.1.7 C (water) ✓✓
- 1.1.8 A (die wisselvalligheid van die geldeenheid) ✓✓ (8 x 2) (16)

1.2 PAS-ITEMS

- 1.2.1 D Die verwering van natuurlike hulpbronne ✓
- 1.2.2 F Sterk Westerse ekonomieë ✓
- 1.2.3 E 'n Periode waar sommige vaste produksiefaktore nie kan verander nie ✓
- 1.2.4 A 'n Gelokaliseerde groep interafhanklike organismes saam met die omgewing waarop hulle steun ✓
- 1.2.5 I Samespanning is moontlik ✓
- 1.2.6 C Verskil tussen broodlyn-inkomste en onder broodlyn-inkomste verdieners ✓
- 1.2.7 H Sorg vir 'n gesonde en 'n voortsetting van die huidige ekologiese stelsel ten einde om produktiwiteit in die hede en toekoms te verseker ✓
- 1.2.8 B Mense raak verslaaf aan dit ✓ (8 x 1) (8)

- 1.3 1.3.1 Grensnut ✓
- 1.3.2 Inkomste elasticiteit van vraag ✓
- 1.3.3 Armoede-strik ✓
- 1.3.4 Verenigde Nasies ✓
- 1.3.5 Relatiewe pryse ✓
- 1.3.6 Eksternaliteit ✓ (6 x 1) (6)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B (BEANTWOORD ENIGE TWEE VRAE UIT HIERDIE AFDELING.)**VRAAG 2: MIKRO-EKONOMIE**

- 2.1 2.1.1 **Lys enige TWEE kategorieë van pryselastisiteit van vraag.**
- Volmaakte elastisiteit van vraag ✓
 - Elastiese vraag ✓
 - Unitêre elastiese vraag ✓
 - Onelastiese vraag ✓
 - Volmaakte onelastisiteit van vraag ✓ (Enige 2 x 1) (2)
- 2.1.2 **Hoe is produk- en faktormarkte verwant met mekaar?**
 Produksiefaktore word gekoop deur produsente van die faktormark om goedere en dienste te produseer wat in die produktemark verkoop word. ✓✓
 (Aanvaar enige relevante verduideliking.) (2)
- 2.2 2.2.1 **Wat is die totale nut vir die verbruik van drie appels?**
 15 ✓ (1)
- 2.2.2 **Wat is die tendens van grensnut, as die gebruik van die produk vermeerder?**
 Grensnut sal daal/verminder. ✓ (1)
- 2.2.3 **Bereken die waardes van A en B.**
 A = 5 ✓✓
 B = 18 ✓✓ (4)
- 2.2.4 **Hoe sal skaarsheid 'n impak op totale nut het?**
- Elke individu het te make met skaarsheid van hulpbronne. ✓✓
 - Die individu moet kies watter goedere en dienste moet gekoop word met hulle beperkte hulpbronne ✓✓ – om maksimum bevredigend te kry. ✓✓ (2 x 2) (4)
- 2.3 2.3.1 **Wat is die hoofdoelwit van 'n besigheid?**
- Winste ✓ (1)
- 2.3.2 **Verduidelik EEN manier hoe 'n besigheid groei kan bevorder.**
- Om winste te gebruik om uit te brei na ander gedeeltes van 'n land. ✓✓
 - Om winste gebruik te gebruik om buite die landsgrense uit te brei. ✓✓
 - Gebruik winste om ander besighede te koop. ✓✓ (2)
- 2.3.3 **Hoe hou markaandeel verband met wins?**
 Wanneer 'n besigheid 'n groter aandeel van die mark het lei dit tot meer verkoopsinkomste. ✓✓ Wanneer verkoopsinkomste produksiekoste oorskry lei dit tot meer wins. ✓ (3)

2.3.4 Onderskei tussen *rekeningkundige* en *ekonomiese wins*.

Rekeningkundige wins: Dit is die positiewe verskil tussen 'n onderneming se totale inkomste en sy eksplisiete kostes. √√

Ekonomiese wins: is die positiewe verskil tussen die totale inkomste en die totaal van die implisiete en eksplisiete koste. √√

OF

Rekeningkundige wins = Totale inkomste – Totale eksplisiete koste √√

Ekonomiese wins = Totale inkomste – Totaal (eksplisiete + implisiete) koste. √√

(4)

2.4 Bespreek VIER eienskappe van 'n volmaakte mark.

- Groot aantal kopers en verkopers – hulle kan nie pryse beheer nie. √√
- Produkte is homogeen, wat beteken produkte is dieselfde tipe, kwaliteit en voorkoms. √√
- Vryheid van toetrede en uittrede – mark is ten volle toegangbaar. √√
- Kopers en verkopers het volledige kennis oor pryse, kwaliteit en beskikbaarheid van goedere. √√
- Die mark is onpartydig – niemand het die voordeel oor die ander nie. √√
(Aanvaar enige korrekte eienskap.) (Enige 4 x 2)

(8)

2.5 Watter voordeel sal vervaardigers geniet as hulle produseer by 'n vlak waar hulle ekonomiese van skaal ondervind?

- Hulle produseer teen die laagste koste per eenheid. √√
- Minder insette word benodig om dieselfde uitsette te vervaardig. √√
- Voorkom 'n situasie waar verby 'n sekere punt geproduseer word, waar die maatskappy nie effektief bestuur kan word nie. √√
- Vervaardigers koop gewoonlik in grootmaat en kry afslag. √√
- Hulle het die vermoë om te investeer in verbeterde tegnologie en nuwe toerusting. √√
- Hulle kan bekostig om te belê in ander belangrike aktiwiteite soos bemaking. √√
(Aanvaar enige relevante antwoorde.)

(4 x 2)

(8)

[40]

VRAAG 3: KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES

- 3.1 3.1.1 **Noem enige TWEE soorte besoedeling.**
- Grondbesoedeling ✓
 - Lugbesoedeling ✓
 - Waterbesoedeling ✓
 - Geraasbesoedeling ✓
- (Enige 2 x 1) (2)
- 3.1.2 **Waarom is dit voordelig vir 'n land om by vryhandel betrokke te raak?**
- Dit bevorder internasionale handel ✓ en bevorder ook direkte buitelandse beleggings. ✓
- (2)
- 3.2 3.2.1 **Vanuit die spotprent identifiseer enige TWEE negatiewe effekte van globalisasie.**
- Besoedeling en CO₂ emissies ✓
 - Omgewingsvernietiging ✓
 - Verbruikersgemors ✓
- (Enige 2 x 1) (2)
- 3.2.2 **Verduidelik enige TWEE oorsake van globalisasie.**
- Verwydering van handelstariewe:** ✓ Dit verwys na die verwydering of beperking van handelsbeperkings soos handelstariewe en invoer- en uitvoerkwotas. ✓
- Vervoer:** ✓ Die styging in die aantal vervoerstelsels het globalisasie gefasiliteer. ✓
- Kommunikasie:** ✓ Tegnologiese innovasies het tot die verbeterde oordra van inligting bygedra. ✓
- Multinasionale maatskappye:** ✓ Hulle is internasionale maatskappye wat handel regoor die wêreld dryf – hulle word nie beperk tot hul lande se grense nie. ✓
- Internasionale kapitaalmarkte:** ✓ Globalisasie maak kapitaalmarkte oop vir almal – mense en besighede kan hulle geld in enige plek in die wêreld investeer. ✓
- (Aanvaar enige relevante antwoord.) (4)
- 3.2.3 **Hoe sal Westerse lande voordeel trek deur handel met die Afrika kontinent te dryf?**
- Hulle sal voordeel trek uit goedkoop arbeid uit die Afrika-kontinent. ✓✓
 - Afrika is ook ryk aan alle vorms van natuurlike hulpbronne wat hulle nie in oorfloed het nie. ✓✓
- (Enige 2 x 2) (4)
- 3.3 3.3.1 **Wat was die persentasie van mense wat onder die armoedelyn in Suid-Afrika in 2010 geleef het?**
- 20% ✓ (1)
- 3.3.2 **Verduidelik die konsep *Gini-koeffisiënt*.**
- Dit is 'n globale aanwyser wat gebruik word om inkomste-verspreiding tussen verskillende groepe mense aan te dui. ✓✓ (2)

3.3.3 Volgens die uittreksel hoe word die sober armoedelyn verduidelik?

Sober armoedelyn dui aan die drumpelvlak waaronder iemand voedsel moet prysgee om nie-voedsel items te verkry √√ bv. vervoerkoste en lugtyd. √

(3)

3.3.4 Hoe het die Suid-Afrikaanse regering probeer om armoede te verlig?

- Die regering het met die volgende strategieë vorendag gekom: HOP, GEAR, ASGISA, Nuwe Groeipad. √√
- Verskaf gratis basiese dienste soos water en elektrisiteit aan arm mense. √√
- Skep werkseleenthede deur die departement van openbare werke deur middel van die openbare werke programme. √√
- Bevorder entrepreneurskap en verbeter prestasie en volhoubaarheid van klein en mikro-ondernemings. √√
- Opleidingsskemas om vaardighede te ontwikkel. √√
- Verhoog grondeienaarskap. Dit is die staat se beleid om grond te herversprei sodat swart mense meer landbougrond en residensiële eiendomme besit. √√

(Aanvaar enige relevante antwoord.)

(Enige 2 x 2)

(4)

3.4 Verduidelik ongelyke inkomstevlakke en tekort aan onderwys as oorsake van armoede.

Verskil in inkomstevlakke

Die lone en salarisse wat verdien word vir verskeie werke is nie dieselfde nie. √√ Daar is hoog betaalde werkers in die finansiële en tegnologiese sektore. Werkers in die lae-besoldigde werke sal nie hulle basiese behoeftes kan bevredig nie. √√

(2 x 2)

Tekort aan onderwys

Baie arm lande is nie in staat om onderwys te befonds nie. √√ Dit lei tot 'n groot persentasie van die bevolking wat onopgevoed is en nie die vaardighede besit wat in die werkplek benodig word nie. √√ Tekort aan onderwyskwalifikasies lei gewoonlik tot lae werkloosheid, lae produktiwiteit en lae inkomste lakke. √√

(2 x 2)

(8)

3.5 Waarom sal 'n land om direkte buitelandse beleggings eerder as portefeulje beleggings verkies?

- Direkte buitelandse belegging is wanneer 'n land 'n besigheid in 'n ander land oprig √√ terwyl portefeulje beleggings, beleggings in aandele is. √√
- Dit vermeerder die bruto binnelandse produk van die ontvanger-land. √√
- Werkskepping verbeter, √√ terwyl portefeulje beleggings nie so 'n invloed in die verbetering van mense lewens het nie.
- Kundigheid van die ontwikkelde lande dra by tot die lys van voordele. √√
- Dit lei tot 'n verbetering in die lewensstandaard. √√
- Portefeulje beleggings word maklik van een land na die ander geskuif, en met buitelandse direkte beleggings is dit nie so maklik nie – dis gewoonlik die laaste opsie. √√

(Aanvaar enige relevante antwoorde.)

(4 x 2)

(8)

[40]

VRAAG 4: MIKRO-EKONOMIE EN KONTEMPORÊRE EKONOMIESE KWESSIES

- 4.1 4.1.1 **Lys TWEE voorbeelde van komplementêre goedere.**
 • Tennisbal en tennisraket ✓
 • Brood en botter ✓
 (Aanvaar enige relevante korrekte voorbeelde.) (2 x 1) (2)
- 4.1.2 **Watter effek sal 'n pryselastiese produk op die produseerder het?**
 Dit sê die vervaardiger, as die prys van 'n produk vermeerder:
 • Die hoeveelheid aangevra verminder wat lei tot 'n vermindering in totale inkomste. ✓✓
 • Dit sal maklik wees vir die verbruiker om die duur produk te vervang met 'n goedkoper produk en die vervaardiger sal kliënte verloor. ✓✓
 (Aanvaar die teenoorgestelde, dit is, die effek van 'n daling in prys.) (1 x 2) (2)
- 4.2 4.2.1 **Verduidelik die konsep *totale inkomste*.**
 • Totale inkomste is die waarde van verkope wat plaasgevind het. ✓✓
 • Totale inkomste is gelyk aan die prys van elke eenheid vermenigvuldig met die hoeveelheid verkoop. ✓✓ (1 x 2) (2)
- 4.2.2 **Identifiseer en verduidelik punt A van die grafiek.**
 Gelykbreekpunt ✓✓
 Punt A is waar totale inkomste en totale koste gelyk is. ✓✓ (4)
- 4.2.3 **Bereken wins/verlies in die bogenoemde grafiek wanneer produksie by 6 eenhede is.**

$$TI = P \times H = 15 \times 6 = 90 \checkmark$$

$$TK = K \times H = 10 \times 6 = 60 \checkmark$$

$$\text{Wins} = TI - TK$$

$$= 90 - 60$$

$$= 30 \checkmark \checkmark$$
 (4)
- 4.3 4.3.1 **Hoeveel het dit gekos vir Mpumalanga om die effek van suurreën te neutraliseer?**
 25 miljoen per jaar ✓ (1)
- 4.3.2 **Verduidelik die term *koolstofdioksied emissies*.**
 Dit is gas wat gewoonlik die kweekhuis-effek veroorsaak wat tot globale verwarming lei. ✓✓
 Koolstofdioksied emissies is die wat afkomstig is van die brand van fossielbrandstowwe en die vervaardiging van sement. ✓✓
 Dit sluit koolstofdioksied wat geproduseer word deur die verbruik van soliede-, vloeistof- en gas-brandstowwe verbranding. ✓✓ (Enige 1 x 2) (2)
- 4.3.3 **Lys DRIE ekonomiese gevolge van grond agteruitgang.**
 • Dam sedimentasie ✓
 • Hoë koste om water te suiwer. ✓
 • Verloor van werksgeleenthede op plase. ✓
 • Watertekorte ✓
 (Aanvaar enige relevante antwoorde.) (Enige 3 x 1) (3)

4.3.4 Onderskei tussen *hernubare* en *niehernubare* hulpbronne.

Hernieubare hulpbronne: Natuurlike hulpbronne wat hulle self vervang nadat dit gebruik was, bv. plantegroei. ✓✓

Nie-hernieubare hulpbronne: Nie in 'n posisie om hulle self te vervang nie bv. minerale hulpbronne. ✓✓

(4)

4.4 Bespreek privaat eiendomsregte en vrywillige ooreenkomste as benaderings om die omgewing volhoubaar te maak.

Eiendomsregte:

- As mense eiendomsregte tot fauna en flora kry sal hulle meer omgee vir dit en voorkom dat dit uitsterf. ✓✓
- Hulle kan hulle eiendomsreg vir finansiële gewin gebruik deur begeleide toere toe te laat. ✓✓
- Wanneer boere eiendomsreg het tot wild op hul plase, kyk hulle na die wild en kan inkomste verdien deur toeriste wat na hierdie wild kom kyk. ✓✓
- Dit beskerm fauna en flora. ✓✓

(Enige 2 x 2)

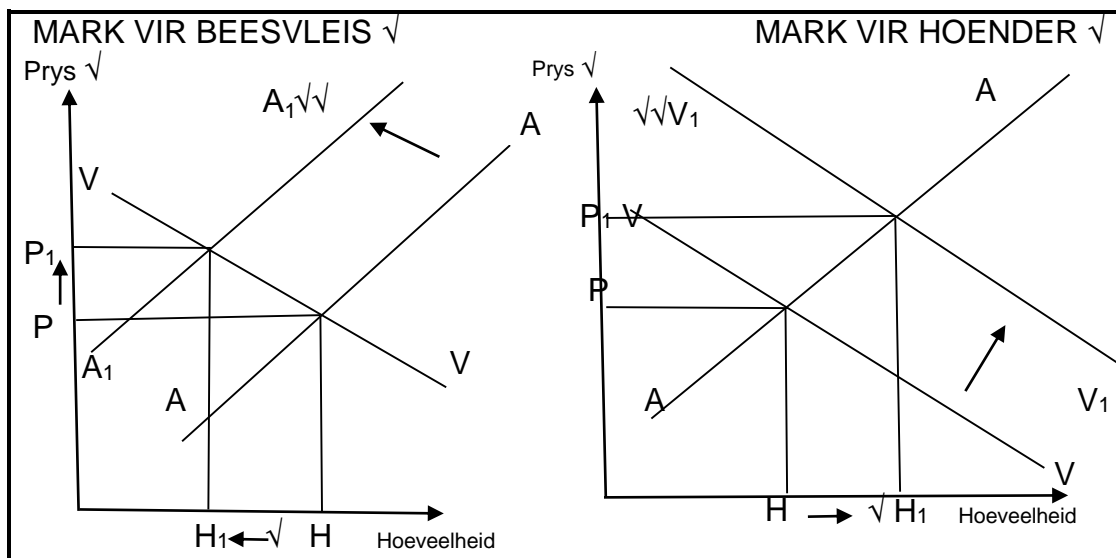
Vrywillige omgewingsooreenkomste:

- Organisasies stem vrywillig in om die omgewingswette en -regulasies na te kom. ✓✓
- 'n Organisasie wat 'n omgewingsbestuurstelsel ontwerp en implementeer wat deur 'n beheerliggaam gesertifiseerd is. ✓✓ Dit word gereeld geaduiter om te verseker dat dit aan omgewingsregulasies voldoen. ✓✓

(2 x 2)

(8)

4.5 Illustreer grafies die effek van 'n styging in die prys van beesvleis wanneer verbruikers beesvleis met hoender vervang.

MAKS. 4 PUNTE VIR ELKE GRAFIEK

(8)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 80

VRAAG 5: MIKRO-EKONOMIE

Die gedrag van die ekonomiese deelnemers kan deur die markstrukture verduidelik word.

Vergelyk ten volle die kenmerke van 'n monopolie met die van monopolistiese mededinging (sluit voorbeelde in by jou bespreking). (26 punte)

Verduidelik waarom die regering monopolies ondersteun/lisensies gee? (10 punte)

INLEIDING

Enige mark wat nie al die eienskappe van volmaakte markte het nie word onvolmaakte markte genoem. Dit is ook so die geval met monopolies en monopolistiese markte. ✓✓ (2)

INHOUD

EIENSKAPPE	MONOPOLIE	MONOPOLISTIESE
Aantal besighede in die industrieë	'n Enkele verskaffer of besigheid ✓ bv. Eskom. ✓ Daar is geen kompetisie. Een besigheid in die mark het beheer oor die verskaffing van goedere en dienste. ✓✓	'n Groot aantal besighede of verskaffers ✓ bv. KFC, Nandos en tagos. ✓ Daar is 'n element van mededinging. ✓✓
Produk	'n Unieke produk word vervaardig. ✓ Daar is geen nabye plaasvervangers nie. ✓✓ Die produk kan nie maklik vervang word nie. ✓✓ Verbruikers het geen keuse in prys en kwaliteit van produk nie. ✓✓	Gedifferensieerde produkte. ✓ Produkte lyk dieselfde maar is nie identies nie. ✓✓ Hulle is soortgelyk daarin dat hulle dieselfde behoefte van die verbruiker bevredig. ✓✓ Die verpakking mag verskil, maar die produk is dieselfde. ✓✓
Vryheid van toetrede en uittrede tot die mark	Daar is baie versperrings tot toegang . ✓ Toegang tot die mark is heeltemal geblokkeer ✓✓ Die versperrings word veroorsaak deur patente en ander vorm van intellektuele eiendom. ✓✓	Toegang tot die mark is maklik . ✓ Daar is volledige vryheid van toetrede en uitgaan uit die mark. ✓✓
Helling van die vraagkurwe	Afwaartse helling van vraagkurwe vir die firma ✓ en dieselfde vir die industrie. ✓✓ Dit is ook onelasties. ✓✓	Afwaartse helling van vraagkurwe vir industrie ✓ en is elasties. ✓✓

Beheer oor pryse	Die firma is 'n prysmaker . ✓ Die monopolis is in staat om die mark te beïnvloed deur die hoeveelheid te verander wat dit vir die markte aanbied. ✓✓	Besighede het baie min beheer oor die prys. ✓ Elke besigheid verkoop teen sy eie prys. ✓✓ omdat 'n enkele prys nie vir die gedifferensieerde produk bepaal kan word nie. ✓✓
Relatiewe mark-aandeel	Totale mark behoort aan een firma. ✓✓	Relatiewe klein aandeel in die totale mark. ✓✓
Inligting	Daar is volmaakte kennis en inligting is volledig. ✓✓	Inligting is onvolledig. ✓✓
	Maks. 13	Maks. 13

(26)

ADDISIONELE GEDEELTE

Verduidelik waarom die regering monopolies ondersteun.

- Om die intellektuele vaardighede en regte van die vervaardiger te beskerm. ✓✓
- Sekere produkte is baie gevaarlik vir te veel ondernemings om dit te produseer of die te diens lewer; daar moet 'n vlak van aanspreeklikheid wees. ✓✓
- Om die vervaardiger te motiveer om voort te gaan met die vaardigheid, die maatskappy te groei en meer werk aan mense te verskaf. ✓✓
- Van die ekonomiese wins wat gemaak word sal die regering meer inkomste uit belasting verdien. ✓✓
- Om die maatskappy te monitor, veral as dit 'n noodsaaklike diens lewer soos elektrisiteit, bv. prys, voorsiening van elektrisiteit aan almal bv. in plattelandse gebiede en die konsekwentheid om dit te doen. ✓✓
(Aanvaar enige relevante verduidelikinge.)

(10)

SLOT

Beide markstrukture neig om oneffektief te wees omdat onvolmaakte markte misluk om hulpbronne effektief te allokeer.
(Aanvaar enige relevante slot.) ✓✓

(2)
[40]

VRAAG 6

Oor die jare het ekonomieë ontwikkel en daar was baie veranderings. Ongeag die veranderings, is daar steeds 'n groot verskil tussen ryk en arm.

In die lig van bogenoemde, verduidelik die faktore wat bydrae tot die Noord en Suid verdeling. (26 punte)

Hoe kan die gaping tussen die Noorde en die Suide verminder word? (10 punte)

INLEIDING

Die Noorde en die Suide verdeling is 'n sosio-ekonomiese en politieke verdeling wat tussen die ryk ontwikkelde lande wat verwys word na die Noorde en die arm ontwikkelende lande wat as die Suide verwys word. √√
(Aanvaar enige relevante inleiding.) (2)

INHOUD**Kapitalisme** √

- Kapitalisme is bekend daarvoor dat dit lei tot ongelykheid omdat dit op winsmotief en opeenhoping van rykdom gebaseer is. √√
- Die aard van kapitalisme veroorsaak dat ontwikkelde lande met 'n vergelykbare voordeel rykdom bymekaar maak ten koste van die ontwikkelende lande. √√

Globalisasie √

- Globalisasie is die leidende oorsaak van ongelykhede regoor die wêreld. √√
- Dit gebeur dat ontwikkelde lande arm lande uitbuit tot op die punt waar hulle afhanklik raak van ontwikkelde lande vir hulle oorlewing. √√

Koers van ontwikkeling √

- Lande in die noorde en in die Suide het baie verskillende vlakke van ekonomiese groei. √√ 'n Stadige koers van ontwikkeling verwys na 'n ontwikkelende land in die Suide terwyl 'n hoë koers verwys na 'n ontwikkelde land in die Noorde. √√

Ontstaan van ekonomiese kragte √

- Ontwikkelde lande met toegang tot kapitaal verwerf – ekonomiese krag. √√
- Hulle kan produkte vervaardig meer effektief, ontwikkel en vervaardig tegnologiese goedere vir ander lande. √√
- Die stryd tussen ekonomiese kragte maak dit meer moeilik vir ontwikkelende lande om mee te ding. √√

Internasionale infrastruktuur √

- Die lande in die Noorde het die meeste vervoerstelsels wat hulle benodig om hulle goedere en dienste na en van die internasionale markte te vervoer. √√
- Die internasionale telekommunikasie netwerk is byna totaal onder beheer van die lande in die Noorde. √√

Nuwe tegnologie ✓

- Die navorsing ontwikkeling en produksie van nuwe tegnologieë is in die hande van die groot maatskappye in die Noorde. ✓✓
- Hierdie tegnologieë is belangrik vir ontwikkelingsprosesse in die Suide, maar hulle is beskikbaar teen 'n prys vir die Suide. ✓✓

Finansiële hulp en skuld ✓

- Baie lande in die Suide het fondse verkry op krediet van die ryk lande in die noorde, gewoonlik teen baie hoë rentekoerse. ✓✓
- Meeste van die ontwikkelende lande bou groot buitelandse skuld op wanneer hulle nie hul lenings terugbetaal nie soos ooreengekom nie. ✓✓ Dit is as gevolg van die oneffektiewe gebruik van die fondse of depresiasie van die geldeenhede in ontwikkelende lande. ✓✓

Kolonialisme ✓

- Vir 'n lang tydperk het lande in die Noorde die onder ontwikkelende lande in die Suide gekoloniseer. ✓✓
- Die ontwikkelde lande gebruik die natuurlike hulpbronne vir hulle eie verryking. ✓✓ Dit verhoed die ontwikkeling van die kolonies. ✓✓

ADDISIONELE GEDEELTE

- Deur die gebruik van die millennium ontwikkelingsdoelwitte om verder te ontwikkel, reëls gebaseer, nie-diskriminerende en handel finansiële stelsels. ✓✓
 - Spreek spesiale behoeftes van die minder ontwikkelde lande aan. ✓✓
 - Spreek spesiale behoeftes van ingeslote ontwikkelde lande en klein eiland ontwikkelde lande aan. ✓✓
 - Handel omvattend met skuldprobleme van ontwikkelende lande. ✓✓
 - Help ontwikkelende ekonomies met toegang tot kapitaal vir groei deur industrialisering. ✓✓
- (Aanvaar enige relevante antwoorde.)

(10)

SLOT

Selfs al is Suid-Afrika is deel van die ontwikkelings-ekonomieë van die Suide, in vergelyking met die meeste Afrika-lande, is dit relatief beter en het die potensiaal om met die beste in die wêreld vergelyk te word. ✓✓

(Aanvaar enige relevante slot.)

(2)
[40]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150